

Utorok, 24. marca 2009

Európska iniciatíva za rozvoj mikroúverov na podporu rastu a zamestnanosti

P6_TA(2009)0166

Uznesenie Európskeho parlamentu z 24. marca 2009 s odporúčaniami pre Komisiu k Európskej iniciatíve za rozvoj mikroúverov na podporu rastu a zamestnanosti (2008/2122(INI))

(2010/C 117 E/14)

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. decembra 2007 s názvom Európska iniciatíva za rozvoj mikroúverov na podporu rastu a zamestnanosti (KOM(2007)0708),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júla 2007 o politike finančných služieb (2005 – 2010) – Biela kniha ⁽¹⁾, a najmä na jeho odsek 35,
- so zreteľom na odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 týkajúce sa definície mikropodnikov, malých a stredných podnikov ⁽²⁾,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. júla 2005 s názvom Spoločné akcie pre rast a zamestnanosť: lisabonský program Spoločenstva (KOM(2005)0330),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. júla 2005 s názvom Kohézna politika na podporu rastu a zamestnanosti – Strategické usmernenia Spoločenstva na roky 2007 – 2013 (KOM(2005)0299),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2007 s názvom Členské štáty a regióny uskutočňujúce lisabonskú stratégiu pre rast a zamestnanosť prostredníctvom politiky súdržnosti EÚ na obdobie 2007 – 2013 (KOM(2007)0798),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2007 s názvom Návrh lisabonského programu Spoločenstva 2008 – 2010 (KOM(2007)0804),
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES z 24. októbra 2006, ktorým sa ustanovuje rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 – 2013) ⁽³⁾,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 25. júna 2008 s názvom „Najskôr myslieť v malom“ Iniciatíva „Small Business Act“ pre Európu (KOM(2008)0394),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (prepracované znenie) ⁽⁴⁾ a na návrh na smernice Európskeho Parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2006/48/ES a 2006/49/ES, pokiaľ ide o banky pridružené k ústredným inštitúciám, niektoré položky vlastných zdrojov, veľkú majetkovú angažovanosť, mechanizmy dohľadu a krízové riadenie, ktorý predložila Komisia 1. októbra 2008 (KOM(2008)0602),

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 175 E, 10.7.2008, s. 392.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 310, 9.11.2006, s. 15.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 177, 30.6.2006, s. 1.

Utorok, 24. marca 2009

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu ⁽¹⁾,
 - so zreteľom na nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na pomoc *de minimis* ⁽²⁾,
 - so zreteľom na nariadenie Komisie (ES) č. 1535/2007 z 20. decembra 2007 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na pomoc *de minimis* v sektore poľnohospodárskej výroby ⁽³⁾,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb ⁽⁴⁾,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby ⁽⁵⁾,
 - so zreteľom na svoje vyhlásenie z 8. mája 2008 o mikroúvere ⁽⁶⁾,
 - so zreteľom na článok 192 druhý odsek Zmluvy o ES,
 - so zreteľom na články 39 a 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre hospodárske a menové veci a stanoviská Výboru pre rozpočet, Výboru pre priemysel, výskum a energetiku, Výboru pre právne veci a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A6-0041/2009),
- A. keďže Komisia v súčasnosti definuje mikroúver ako pôžičku vo výške maximálne 25 000 EUR a keďže v odporúčaní 2003/361/ES sa stanovuje, že mikropodnik je podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 zamestnancov a ktorého ročný obrat alebo celková ročná súvaha nepresahuje 2 000 000 EUR); keďže tieto definície sa nezdajú byť vhodnými pre všetky vnútroštátne trhy a neumožňujú jasne rozlišovať medzi mikroúvermi a mikropôžičkami pre mikropodniky, mikroúvermi pre bankou nefinancovateľných dlžníkov a mikroúvermi pre bankou financovateľné mikropodniky,
- B. keďže zložitý prístup k primeraným formám financovania sa často označuje za významnú prekážku v podnikaní a keďže v EÚ existuje značný potenciálny dopyt po mikroúveroch, ktorý v súčasnosti nie je uspokojený,
- C. keďže Komisia nevyhovela žiadosti Európskeho parlamentu, ktorú vyjadril vo svojom uznesení z 11. júla 2007, aby navrhla akčný plán pre mikrofinancovanie, koordinovala rôzne politické opatrenia a optimálne pritom využívala osvedčené postupy v EÚ a v tretích krajinách,
- D. keďže Európsky parlament v roku 2008 už druhý rok po sebe schválil finančné prostriedky na pilotný projekt s názvom Podpora priaznivejšieho prostredia pre mikroúvery v Európe a keďže by sa tieto finančné prostriedky mohli napriek tomu, že na ne vyššie uvedené oznámenie Komisie z 20. decembra 2007 neodkazuje, užitočne vyčleniť na tvorbu vlastných prostriedkov slúžiacich ako štartovací kapitál,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 309, 25.11.2005, s. 15.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 379, 28.12.2006, s. 5.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 337, 21.12.2007, s. 35.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114.

⁽⁶⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0199.

Utorok, 24. marca 2009

- E. keďže mikroúvery sa niekoľkými charakteristikami odlišujú od bežných úverov vrátane úverov pre malé a stredné podniky; keďže podnikom, ktoré chcú získať bežný úver, tieto úvery obyčajne poskytujú rôzne druhy finančných inštitúcií a keďže by sa mal zohľadňovať konečný cieľ začlenenia všetkých občanov do formálneho finančného systému,
- F. keďže mikroúvery sú spojené s vyššími prevádzkovými nákladmi z dôvodu malej výšky pôžičky, absencie (dostatočného) kolaterálu a vysokých nákladov na spracovanie úveru,
- G. keďže podnikanie v oblasti mikroúverov sa vyznačuje inovačnými a subjektívnymi prvkami, ako sú požiadavky na alternatívny alebo žiadny kolaterál a netradičné hodnotenie úverovej dôveryhodnosti, pričom mikroúvery sa často poskytujú nielen na účely tvorby zisku, ale aj z dôvodu zabezpečenia súdržnosti prostredníctvom úsilia o (re)integráciu znevýhodnených osôb do spoločnosti,
- H. keďže mikroúvery majú už vo svojej podstate malú výšku, no možnosť ich „recyklácie“ (opätovné poskytnutie takéhoto úveru po jeho splatení) z dôvodu ich všeobecne krátkej splatnosti znásobuje ich účinok; keďže by sa mal zohľadňovať cieľ opätovného začlenenia subjektov, ktoré ich využívajú, do tradičného systému bankovníctva,
- I. keďže celý rad poskytovateľov, ako sú neformálni poskytovatelia finančných služieb (autorizované úvery na princípe P2P (peer-to-peer)), organizácie vlastnené členmi (napríklad úverové združenia), mimovládne organizácie, vzájomné finančné spoločnosti, finančné inštitúcie na rozvoj spoločenstva, záručné banky a fondy, sporiteľne a družstevné a komerčné banky, môže poskytovať mikroúvery alebo uľahčovať prístup k úverom a keďže spolupráca medzi týmito rôznymi poskytovateľmi by mohla byť prospešná,
- J. keďže je potrebné uznať jedinečnú štruktúru poskytovateľov finančných služieb, ktorí existujú v rámci EÚ, napr. úverové združenia, ktoré sú nebankovými finančnými inštitúciami mobilizujúcimi vklady členov pre mikropôžičky, a osobitný charakter týchto štruktúr by ich nemal a priori vylúčiť z príslušných programov financovania prostredníctvom mikroúverov,
- K. keďže súčasná finančná kríza a jej možné dopady na celé hospodárstvo svedčia o nevýhodách komplexných finančných produktov a o potrebe posúdenia možností zvyšovania efektívnosti a zabezpečenia všetkých možných spôsobov na poskytovanie finančných prostriedkov v situácii, keď majú podniky obmedzený prístup ku kapitálu v dôsledku krízy likvidity, najmä v hospodársky a sociálne znevýhodnených regiónoch, a zároveň poukazujú na význam inštitúcií, ktoré sa vo svojej činnosti zameriavajú na miestny rozvoj a ktoré majú silné miestne väzby a ponúkajú inkluzívne bankové služby všetkým hospodárskym subjektom,
- L. keďže treba podporovať podnikanie,
- M. keďže by sa malo vyvinúť maximálne úsilie na zníženie regulačného zaťaženia mikropodnikov na nutné minimum a keďže sa žiada od Komisie, aby podnikla kroky v tomto smere;
- N. keďže stanovenie stropov úrokových sadzieb môže odrádzať veriteľov od poskytovania mikroúverov, ak by im takéto obmedzenia bránili pokryť si náklady spojené s úverom,
- O. keďže podpora mikroúverov by mala zohrávať významnú úlohu v revidovanej lisabonskej stratégii,
- P. keďže existuje nezanedbateľné množstvo prípadov, v ktorých sa uchádzači o finančné prostriedky v rámci kohéznej politiky EÚ na založenie malých rodinných podnikov môžu ocitnúť v situácii, kedy bude pre nich ťažké zabezpečiť požadované spolufinancovanie,
- Q. keďže v centre pozornosti iniciatívy EÚ za mikroúvery by mali byť znevýhodnené osoby, ktoré majú v úmysle založiť mikropodnik, napr. (dlhodobo) nezamestnaní, poberatelia sociálnych dávok, prisťahovalci, príslušníci národnostných menšín, napr. Rómovia, ľudia pôsobiaci v neformálnom hospodárstve alebo žijúci v znevýhodnených vidieckych oblastiach a ženy,

Utorok, 24. marca 2009

- R. keďže napriek potrebe zabezpečiť v čo najväčšej miere zapojenie súkromného sektora je tiež nutné, aby sa do podnikania s mikroúvermi zapájal aj verejný sektor,
 - S. keďže existujú viaceré iniciatívy EÚ, ktoré obsahujú prvky podpory mikroúverov, a keďže by bol prospešný zjednodušený a cielenejší prístup prostredníctvom skombinovania iniciatív do jednotného systému,
 - T. keďže prístup k podpore podnikania (ako je odborné vzdelávanie, inštruktáže a budovanie kapacít) pre zakladateľov mikropodnikov má zásadný význam a keďže príjemcovia mikroúverov by mali povinne absolvovať školenia; keďže vzdelávanie spotrebiteľov vo finančnej oblasti a zodpovedné poskytovanie pôžičiek by mali tvoriť významnú časť politik všetkých mikrofinančných inštitúcií (MFI),
 - U. keďže potenciálni príjemcovia mikroúverov by mali mať možnosť využívať riadne právne poradenstvo v súvislosti, okrem iného, s uzatváraním úverových zmlúv, zakladaním podnikov, vymáhaním dlhov, získavaním a využívaním práv duševného a priemyselného vlastníctva, najmä ak príslušné mikropodniky plánujú alebo majú potenciál vyvíjať obchodnú činnosť v iných členských štátoch EÚ;
 - V. keďže v prípade prístupu k úverovým údajom týkajúcim sa potenciálnych príjemcov by poskytovanie mikroúverov bolo ľahšie,
 - W. keďže je potrebné podporovať výskum a výmenu osvedčených postupov s ohľadom na mikroúvery, napr. pokiaľ ide o inovačné metódy poskytovania, zabezpečovania a zmierňovania rizík mikroúverov, ako aj o mieru, do akej by takéto prístupy mohli fungovať v EÚ a v prípade akých cieľových skupín,
 - X. keďže je potrebné preskúmať úlohu sprostredkovateľov z hľadiska predchádzania zneužívaniu, ako aj zvážiť ďalšie možnosti budovania dôveryhodnosti medzi dlžníkmi (napríklad prostredníctvom skupiny na podporu jednotlivcov),
 - Y. keďže je potrebné vytvoriť rámec EÚ pre nebankové MFI a keďže by Komisia mala vypracovať mechanizmus na podporu mikroúverov, ktorý by zostal neutrálnym vzhľadom na týchto poskytovateľov mikroúverov,
 - Z. keďže osobám bez trvalého bydliska alebo dokladov osobnej totožnosti by nemalo byť znemožnené získať mikroúver na základe právnych predpisov o predchádzaní praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu,
 - AA. keďže je potrebné upraviť pravidlá ES v oblasti hospodárskej súťaže s cieľom obmedziť prekážky pre poskytovanie mikroúverov,
 - AB. keďže pravidlá ES týkajúce sa verejného obstarávania by mali pomáhať príjemcom mikroúverov,
1. žiada Komisiu, aby Európskemu parlamentu predložila na základe článku 44, článku 47 ods. 2 alebo článku 95 Zmluvy o ES legislatívny návrh alebo návrhy týkajúce sa záležitostí, podrobnosti ktorých sú uvedené nižšie v odporúčaníach;
 2. potvrdzuje, že odporúčania sú v súlade so zásadou subsidiarity a základnými právami občanov;
 3. domnieva sa, že finančné dôsledky požadovaného návrhu alebo návrhov treba v prípade potreby pokryť z rozpočtových prostriedkov EÚ;
 4. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie a priložené podrobné odporúčania Komisii, Rade a vládam a parlamentom členských štátov.

Utorok, 24. marca 2009

PRÍLOHA

PRÍLOHA K UZNESENIU: PODROBNÉ ODPORÚČANIA K OBSAHU POŽADOVANÉHO NÁVRHU

1. Odporúčanie č. 1: zvyšovanie povedomia o mikroúveroch

Európsky parlament sa domnieva, že legislatívny(e) akt(y), ktorý(é) sa má(majú) prijať, by sa mal(i) zamerať na reguláciu týchto oblastí:

- a) Komisia by mala zabezpečiť zavedenie pojmu mikroúver do príslušných štatistík a právnych predpisov týkajúcich sa finančných inštitúcií. V štatistikách týkajúcich sa mikroúverov by sa mali zohľadňovať údaje o HDP na obyvateľa v členských štátoch a malo by sa v nich rozlišovať medzi samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO) či rodinnými podnikmi a tými podnikmi, ktoré zamestnávajú osoby mimo rodiny, aby sa umožnila pozitívna diskriminácia v prospech prvej uvedenej skupiny.
- b) Komisia by mala vyzvať členské štáty, aby štandardizovali štatistickú prezentáciu mikroúverov vrátane zberu a analýzy údajov analyzovaných podľa pohlavia, veku a etnického pôvodu.
- c) Komisia by mala vypracovať komunikačnú stratégiu zameranú na podporu samostatnej zárobkovej činnosti ako alternatívy k zamestnaneckému vzťahu, a najmä ako spôsobu, ako sa môžu znevýhodnené cieľové skupiny vyhnúť nezamestnanosti.
- d) Komisia by mala vyzvať členské štáty, aby zaviedli daňové stimuly na podporu zapojenia súkromných subjektov do podnikania v oblasti mikroúverov.
- e) Komisia by mala vyzvať členské štáty, aby obmedzili uplatňovanie stropov úrokových sadzieb na spotrebiteľské úvery; členské štáty by však mali mať možnosť uplatňovať systém, ktorým by sa vylúčilo uplatňovanie nadmerne vysokých úrokových sadzieb.
- f) Komisia by mala v súvislosti s nedávnou krízou sub-prime analyzovať výhody a nevýhody priamych foriem mikroúverov v porovnaní so zabezpečenými úverovými nástrojmi.
- g) Komisia by mala od členských štátov vyžadovať, aby v rámci svojich výročných správ o národných reformných programoch v súvislosti s integrovanými usmerneniami pre rast a zamestnanosť, ktoré sú uvedené v revidovanej lisabonskej stratégii, uskutočnili osobitnú analýzu a informovali o svojom úsilí a výsledkoch, pokiaľ ide o mikroúvery. Komisia by sa mala explicitne venovať mikroúverom vo svojej správe o pokroku.

2. Odporúčanie č. 2: financovanie z prostriedkov EÚ:

Európsky parlament sa domnieva, že legislatívny(e) akt(y), ktorý(é) sa má(majú) prijať, by sa mal(i) zamerať na reguláciu týchto oblastí:

- (a) Komisia by mala ustanoviť (spolu)financovanie nasledujúcich projektov ak je takéto financovanie osobitne zamerané na podporu dostupnosti mikroúverov pre všetky osoby a podniky bez priameho prístupu k úverom, ktoré členské štáty obvykle vymedzujú v rámci svojej jurisdikcie ako znevýhodnené cieľové skupiny (napr. Rómovia, prisťahovalci, ľudia žijúci v znevýhodnených vidieckych oblastiach, ľudia, ktorí sa nachádzajú v neistých pracovných situáciách, a ženy):
 - i) poskytovanie záruk pre poskytovateľov mikroúverov prostredníctvom vnútroštátnych fondov alebo fondov EÚ;
 - ii) poskytovanie služieb na podporu podnikania ako doplnkových služieb pre príjemcov mikroúverov, buď zo strany poskytovateľov mikroúverov alebo tretími stranami, pričom tieto služby by mali zahŕňať povinné ciele školenia s pravidelným vyhodnocovaním určené pre príjemcov mikroúverov; tieto školenia sa môžu financovať prostredníctvom štrukturálnych fondov;
 - iii) skúmanie a výmena najlepších postupov v prevádzkovej oblasti, napríklad pokiaľ ide o požiadavky na alternatívny kolaterál, netradičné metódy hodnotenia úverovej dôveryhodnosti, systémy bodovania a úlohu sprostredkovateľov;
 - iv) vytvorenie webovej stránky, na ktorej by mohli potenciálni príjemcovia mikroúverov prezentovať svoje projekty tým, ktorí by im chceli požičať finančné prostriedky s cieľom podporiť ich; a
 - v) vytvorenie databázy pre celú EÚ, v ktorej by sa zbierali pozitívne aj negatívne úverové údaje o príjemcoch mikroúverov.

Utorok, 24. marca 2009

- (b) S cieľom predísť duplicitnej činnosti by Komisia mala:
- i) vymenovať jeden koordinačný subjekt, ktorý by zastrešoval všetky finančné aktivity EÚ týkajúce sa mikroúverov a
 - ii) (spolu)financovať projekty iba v prípade, že je ich možné spojiť so zachovaním práv v oblasti sociálneho zabezpečenia, napr. dávok v nezamestnanosti a podpory príjmov, a to na základe analýzy poskytovateľa obchodných služieb, ktorý by mal zohľadniť výsledky podniku a výšku životného minima príslušného štátu.

3. Odporúčanie č. 3: harmonizovaný rámec EÚ pre bankové a nebankové MFI

Európsky parlament sa domnieva, že legislatívny(e) akt(y), ktorý(é) sa má(majú) prijať, by sa mal(i) zamerať na reguláciu týchto oblastí:

Komisia by mala navrhnúť právny predpis, ktorým by sa na úrovni EÚ vytvoril rámec pre bankové a nebankové MFI. Rámec pre nebankové MFI by mal mať zahŕňať:

- a) jasné vymedzenie poskytovateľov mikroúverov so stanovením podmienky, že neprijímajú vklady, a preto nepredstavujú finančnú inštitúciu v zmysle smernice 2006/48/ES;
- b) schopnosť vykonávať činnosť len v oblasti úverov;
- c) schopnosť ďalej požičiavať vypožičané financie; a
- d) harmonizované pravidlá vychádzajúce z rizík, pokiaľ ide o povoľovanie, registráciu, výkazníctvo a obozretný dohľad.

4. Odporúčanie č. 4: smernica 2005/60/ES

Európsky parlament sa domnieva, že legislatívny(e) akt(y), ktorý(é) sa má(majú) prijať, by sa mal(i) zamerať na reguláciu týchto oblastí:

Komisia by pri revízii smernice 2005/60/ES mala zabezpečiť, aby ustanovenia tejto smernice nepredstavovali pre osoby bez trvalého bydliska alebo bez dokladov osobnej totožnosti prekážku v získaní mikroúveru, a to tým, že povolí osobitnú výnimku z ustanovení týkajúcich sa preverovania klientov.

5. Odporúčanie č. 5: pravidlá hospodárskej súťaže ES

Európsky parlament sa domnieva, že legislatívny(e) akt(y), ktorý(é) sa má(majú) prijať, by sa mal(i) zamerať na reguláciu týchto oblastí:

- a) Komisia by pri revízii pravidiel týkajúcich sa pomoci de minimis mala zabezpečiť:
 - i) rozlišovanie limitov pre pomoc de minimis medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o finančnú podporu pre poskytovateľov mikroúverov;
 - ii) odstránenie diskriminácie v pomoci de minimis poskytnutej podniku v odvetví poľnohospodárstva, ak je táto pomoc poskytovaná v spojení s mikroúverom, a
 - iii) zníženie administratívnej záťaže, ak je pomoc poskytovaná v spojení s mikroúverom.
- b) Komisia by v právnych predpisoch mala presne stanoviť, že úloha nebankových MFI, a prípadne verejná podpora, ktorú takéto inštitúcie dostávajú, je v súlade s pravidlami ES v oblasti hospodárskej súťaže.
- c) Komisia by mala zaviesť pravidlá, ktoré umožňujú prednostné zaobchádzanie s tovarom a službami poskytovanými príjemcami mikroúverov v rámci postupov verejného obstarávania.